

הקמת מצבה

מנהג ישראל מאז ומעולם להקים מצבה על קבר הנפטר. חובה זו חלה על בני משפחת הנפטר.

הקמת המצבה לאביו ואימו כלולה במצוות כיבוד אב ואם שנאמר: "מכבדו בחייו ומכבדו במותו".

הקמת מצבה על קבר אישתו, הינה חובת הבעל והיא חלק מחיובי הכתובה.

נוהגים שלא לעשות גילוי מצבה בראש חודש, בחנוכה ופורים אלא יעשה יום לפני כן מכיוון שאין מספידים בימים אלו.

מי שציווה לפני מותו שלא להקים לו מצבה, לא שומעים לו. אלא יעשו מצבה מינימאלית כיוון שיש בהקמת המצבה תיקון לנפש.

מותר להחליף מצבה בתנאי שהנוסח לא ישונה ואסור להנות מהמצבה הישנה.

עושים מצבה גם לילד קטן אבל לא לנפל.

זמן הקמת המצבה

לזמן הקמת המצבה יש מנהגים שונים, יש הנוהגים להקים מצבה מיד אחר ה"שבעה" ויש שמקימים את המצבה ביום ה-30 ויש שמקימים אותה במלאות 11 חודש ויש במלאות 12 חודש.

לנוהגים על פי מנהג האר"י ז"ל אסור להקים מצבה במשך ה"שבעה" אך ביום השביעי חובה לפחות לבנות את היסוד.

הכיתוב על המצבה

נוהגים לכתוב על המצבה את שם הנפטר ושם אביו. **הספרדים** נוהגים לכתוב על המצבה את שם הנפטר ושם אימו.

אדם שהיה חולה ושינו את שמו או שהוסיפו לו שם; אם הבריא מחוליו וחי 30 יום ויותר מאז ששינו את שמו, כותבים את השם הנוסף על המצבה. אם לא הבריא מחוליו כותבים על המצבה רק את השם המקורי.

נוהגים לרשום על המצבה את תאריך הפטירה, ולא תאריך הקבורה. התאריך הנרשם על המצבה הינו לפי התאריך העברי ולא לועזי.

רצוי שלא לרשום על המצבה תארים מופרזים על הנפטר.

אסור לקבוע על המצבה תמונת הנפטר.

מותר להוסיף על המצבה שמות קרובים שניספו בשואה.

צורת המצבה

יש נוהגים להקים מצבה שוכבת, ויש נוהגים להקים מצבה עומדת. את האבן העומדת נוהגים להקים בצד ראשו של הנפטר, ואין לשנות ממנהג המקום.

נוהגים לבנות מתקן במצבה להדלקת נר.

נוהגים ביום גילוי המצבה לעלות לקבר ולומר התפילות כדלהלן:

ראה: "סדר התפילות שאומרים בבית העלמין ליד הקבר"